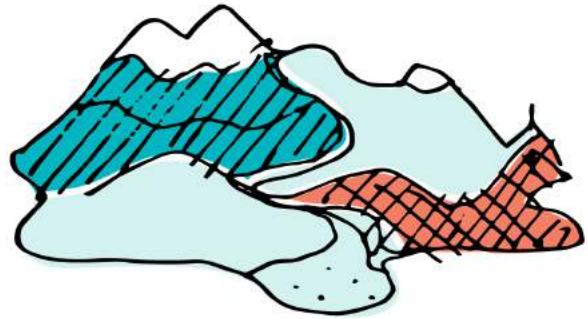


Land & Hand

landschap, ambacht, onderwijs

Ketter & co

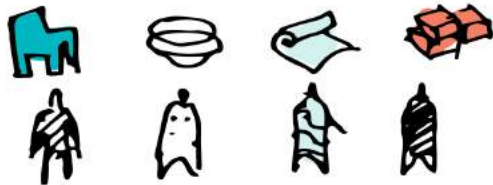
1.



Landschap



Materiaal



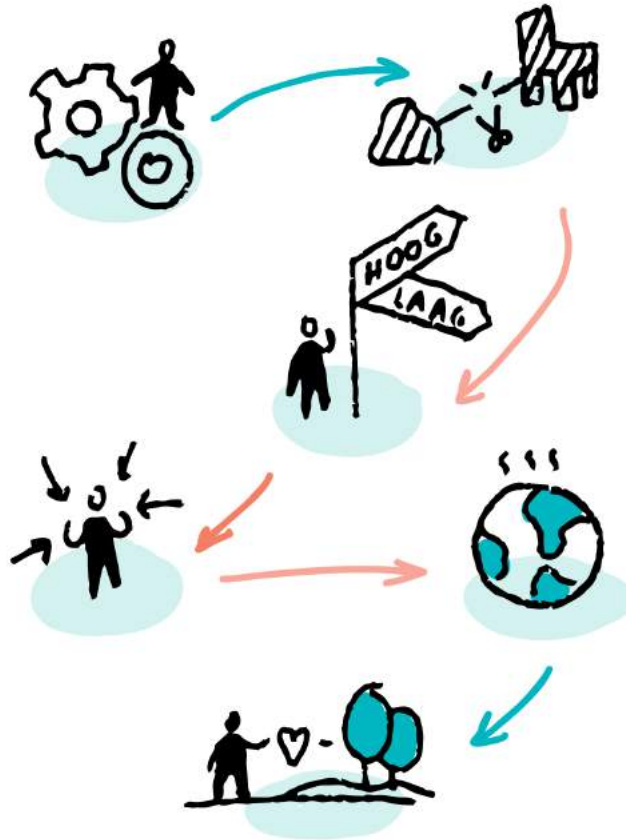
Vakman

LANDSCHAP – MATERIAAL – VAKMAN

Land & Hand is een meerjarig project over de wisselwerking tussen landschap, het materiaal en het vakmanschap dat eruit voortkomt. Door ons te richten op het VMBO en MBO onderwijs werken we aan de herwaardering van het vakmanschap en de emancipatie van de vakman. Met een programma in de vorm van een kader voor docenten en een toolbox voor in de les, gaan de leerlingen een relatie aan met het fysieke landschap en de eraan gekoppelde maakindustrie in hun omgeving.

In het verleden was vakmanschap gekoppeld aan materialen die in de omgeving voorhanden waren. Het werk van vakmensen was zo een afspiegeling van het landschap, met riet, klei, steen of houtsoorten op loopafstand. Met de industrialisatie, globalisering en het goedkope transport van goederen, is die relatie verzwakt. De actuele klimaat en duurzaamheid problemen vragen om een herwaardering van deze relatie. Dit project draagt bij aan het herstellen van dat verband.

2.



WAT VOORAF GING

Industrialisatie 19e eeuw

Rationalisering van productie; de vakman die verantwoordelijk was voor het hele maakproces wordt vervangen door arbeider die slechts verantwoordelijk is voor deel van het productieproces. De mens wil het maximale uit het landschap en de medemens halen.

Productie naar lage lonen landen, goedkoop transport na WO2

Hier begint de loskoppeling van “landschapmateriaal” en de productie; het productieproces wordt onzichtbaar.

Mammoetwet van 1968

Het onderwijs zet in op kenniswerk en handwerk wordt ondergeschikt gemaakt; de termen hoger en lager opgeleid raken in zwang.

Neoliberalisme en individualisme

Geen verantwoording voor het geheel en afbraak van het collectief. Nemen wordt belangrijker dan geven.

Klimaatvraag

“Gezonde ecosystemen zijn de basis van ons bestaan” en het aanpakken van ecosysteem degradatie is zelfs de belangrijkste taak van de mensheid in deze eeuw.” - Willem Ferwerda, ecooloog en in 2016 de nummer één van de Duurzame top 100

Relatie mens en landschap herstellen

Herpositionering van de makende mens (homo faber) en ontwikkelen van cyclisch bewustzijn; binnen de samenleving en onze omgeving in z'n geheel. Think global, act local.

3.

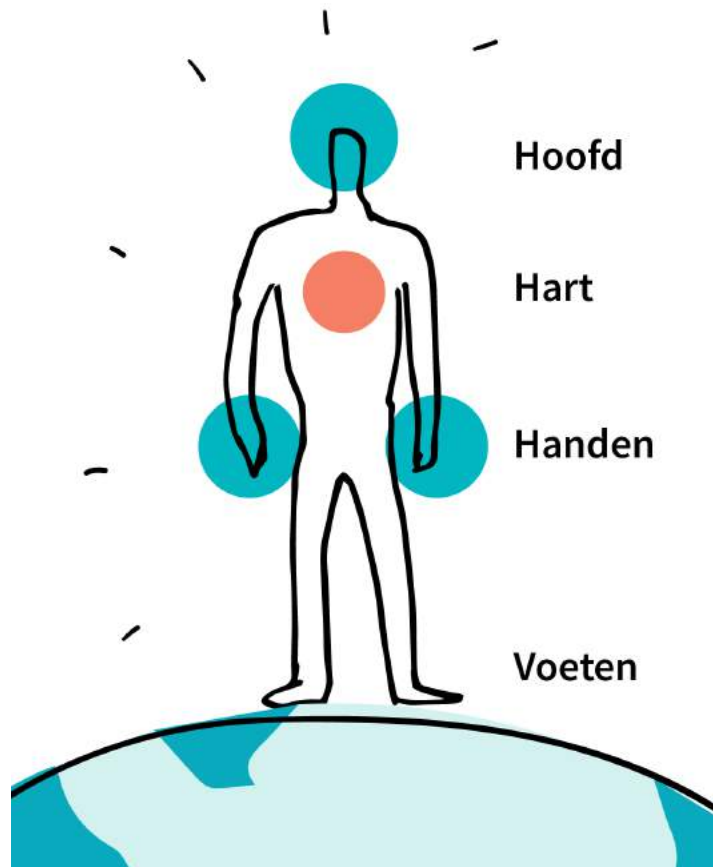


FIXING THE EARTH

Al meer dan 100 jaar zitten we in de nieuwe industriële realiteit. Ambacht, lokale productie en praktische kennis zijn bijna verdwenen en veel van de objecten waarmee we ons omringen hebben geen herkenbare oorsprong. Dit terwijl het alleen maar belangrijker wordt om de natuur en haar materialen duurzamer te gebruiken. Steeds meer mensen, organisaties en bedrijven werken met het inzicht dat we op een duurzamere manier met onze grondstoffen om moeten gaan.

We zullen met elkaar oplossingen moeten vinden voor de nieuwe uitdagingen als de schaarste van grondstoffen. De verschuiving naar duurzaamheid vraagt erom de bestaande systemen en productie anders in te richten. Het onderwijs moet daarop aangepast worden. Dit voorstel beoogt de het-moet-anders constatering tot een handelingsperspectief om te zetten.

4.



HOOFD. HART. HANDEN.

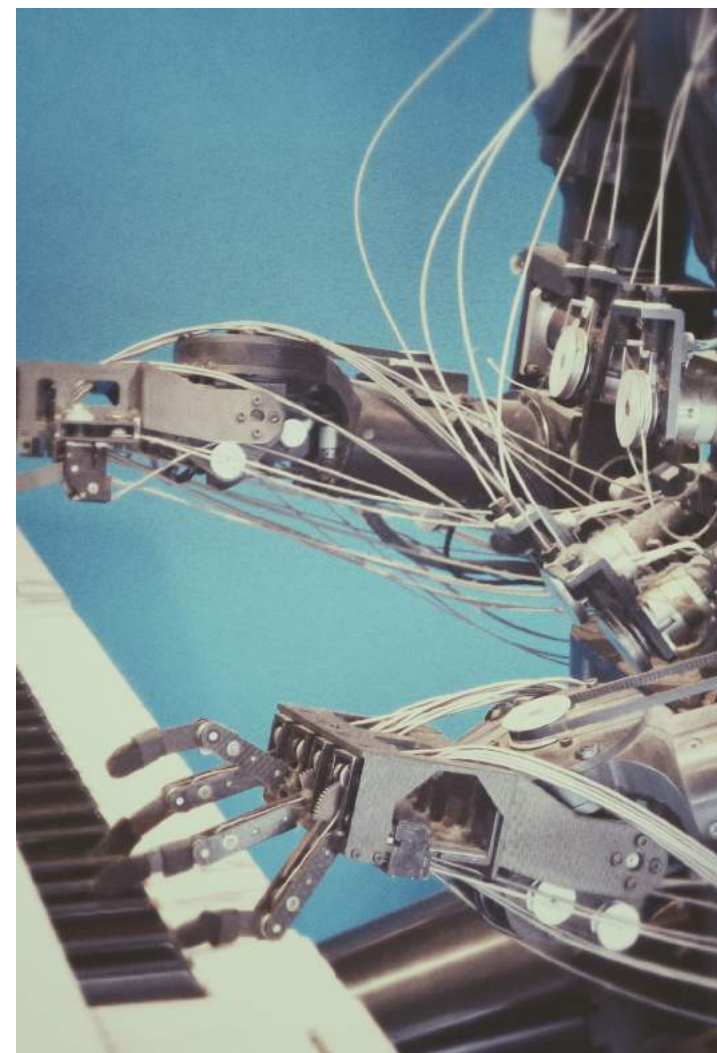
De beleving van het landschap zit voor de maker, in de traditionele opvatting, grotendeels in de fysieke opbouw van dat landschap. In *The Craftsman* heeft Richard Sennett het over “material consciousness”, het idee dat een vakman leert via het maken, en dat nieuwsgierigheid naar het materiaal een teken van een goede vakman is. Ook de curator Okwui Enwezor (Documenta XI) heeft het over het maken als een vorm van onderzoek, waarbij het materiaal het maakproces informeert. Door in te zetten op een nieuwe verhouding van hoofd, hart, handen en voeten, door het landschap en de daar uit voortkomende materialen te ‘belevén’, vergroten we het cyclische bewustzijn.

5.

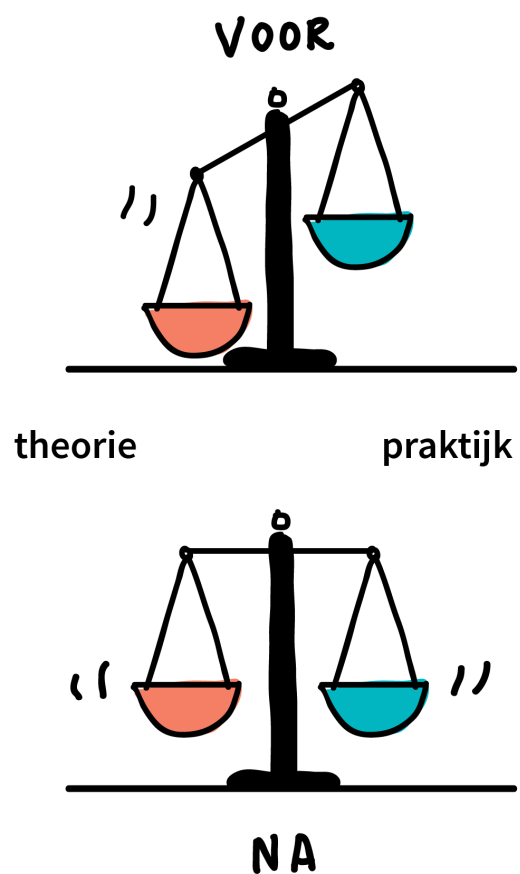
VOORBEREIDING OP DE TOEKOMST

Robotisering gaat ons werk en leven veranderen. Door de toenemende invloed van technologie op ons leven, zullen we ons menszijn en wat ons menselijk maakt moeten heroverwegen. Taken als creatief denken, strategisch beslissen, empathisch handelen, verbinden en samenwerken worden toch echt beter door de mens gedaan. Maken is fundamenteel menselijk en met de robotisering en digitalisering neemt de behoefte aan maken toe; koken, bakken, breien, klussen, tuinieren, zingen en dansen. Technologie gaat er voor zorgen dat we de nadruk gaan leggen op onze menselijkheid en andere waarden en talenten gaan ontwikkelen en waarderen.

Zo zullen we niet alleen onze eigen toekomst, maar ook die van de planeet vormgeven. Dit betekent dat systemen moeten worden aangepast en vooroordelen opzijgezet. Het onderscheid tussen “hoog” en “laag” in het onderwijs is niet langer relevant en nuttig. Veel hands-on werk kan, in tegenstelling tot bijvoorbeeld kantoorwerk, niet geautomatiseerd worden.



6.

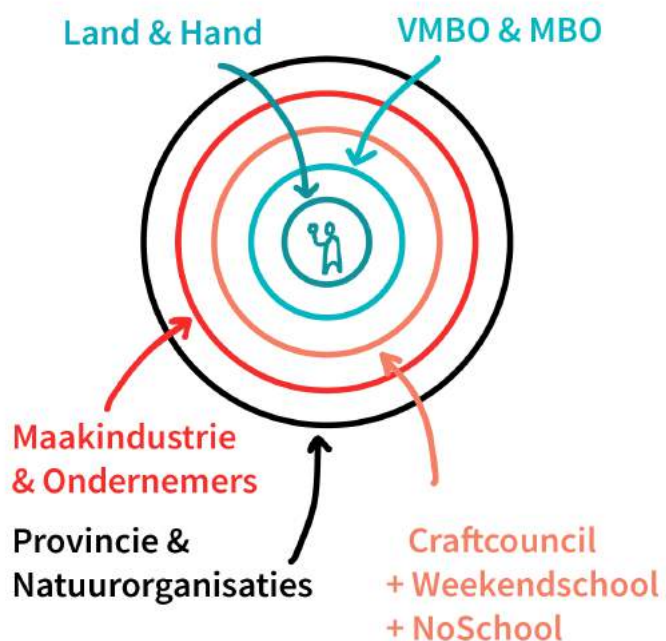


OVERWAARDERING VAN DE THEORIE - MBO / VMBO

Nederland heeft een kenniseconomie met relatief weinig aandacht voor vakmanschap, alsof het één het ander uitsluit. Emeritus hoogleraar Piet de Rooy noemt het “een overwaardering van de theorie”. Volgens het Crafts Council Nederland “heeft Nederland het ambachtelijk erfgoed de afgelopen zestig jaar schromelijk verwaarloosd en het gevolg daarvan is nu zichtbaar: er is een scheiding ontstaan tussen generaties - zij die nog kennis van ambachtelijke technieken bezitten en zij die het willen leren, tussen high culture en low culture, tussen innovatie en vakkennis, tussen designers en makers”. In het kader van duurzaamheid, traceerbaarheid en een waardering voor lokaliteit zoeken we naar een manier om deze waardering voor het maken een brede maatschappelijke herwaardering te geven. Toekomstige generaties zullen oplossingen moeten gaan vinden voor de schaarste van grondstoffen en de erfenis van overproductie.

7.

VERBINDINGSMODEL: STAKEHOLDERS EN INGREDIENTEN



Verbinding en samenwerking zijn de kern van dit project. Met een focus op het lokale ligt vanaf het begin de nadruk op het bevorderen van lokale samenwerkingen. Met de scholen, influencers, ondernemers en de lokale maakindustrie, maar ook met provincies en natuurorganisaties. Met de partijen samen wordt een locatiespecifiek programma ontwikkeld. Dit maakt het project relevant en aantrekkelijk voor de leerling, de maakindustrie en de school. Die “buy-in” zorgt er uiteindelijk voor dat het samenwerkingsnetwerk het project duurzaam kan dragen en voortzetten.

Partners zoals De Weekendschool of NoSchool zijn waardevol als netwerk, kennisdeler en toegang tot ‘rolmodellen’.



SCENARIO LEERLING

Voor de leerlingen wordt een toolbox ontwikkeld die het project begeleid, ondersteund en leuk maakt. De toolbox is tweeledig. Eén voor de docent met programma en materiaal om de lessen te ondersteunen; en één voor elke leerling. In de toolbox zitten een combinatie van middelen (loep, touw, meetlint, tape), een landkaart en kaarten met oefeningen voor een manier van kijken. Door een aantal elementen te standaardiseren, zoals een project boekje met vragen en opdrachten en upload instructies, kunnen de ervaringen van de leerlingen uit verschillende provincies op het digitale platform gedeeld en inzichtelijk gemaakt worden.

Toolbox leraar:

- Een filmpje, waarin het project, de lokatie, de mensen en de relatie met het landschap gepresenteerd worden en de leerlingen enthousiast worden gemaakt.
- Dingen gemaakt van verschillende materialen uit het (lokale) landschap om gesprek mee te starten.
- Rondleiding/ontdekkingstocht door een stuk landschap met introductie van materialen die daar te vinden zijn. Dit kan bijvoorbeeld in het donker, om zo de beleving en de zintuigen te benadrukken.

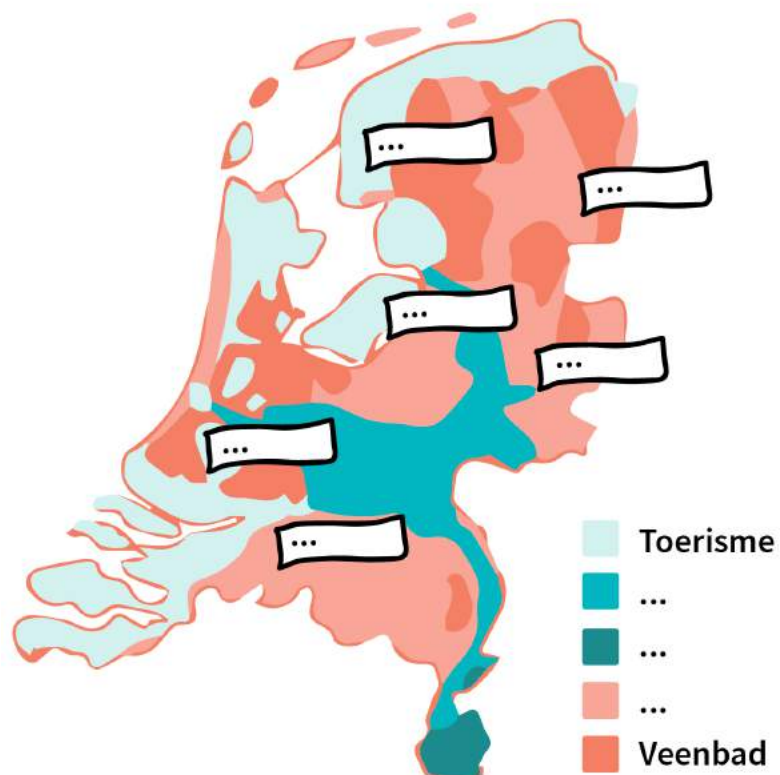
Toolbox leerling:

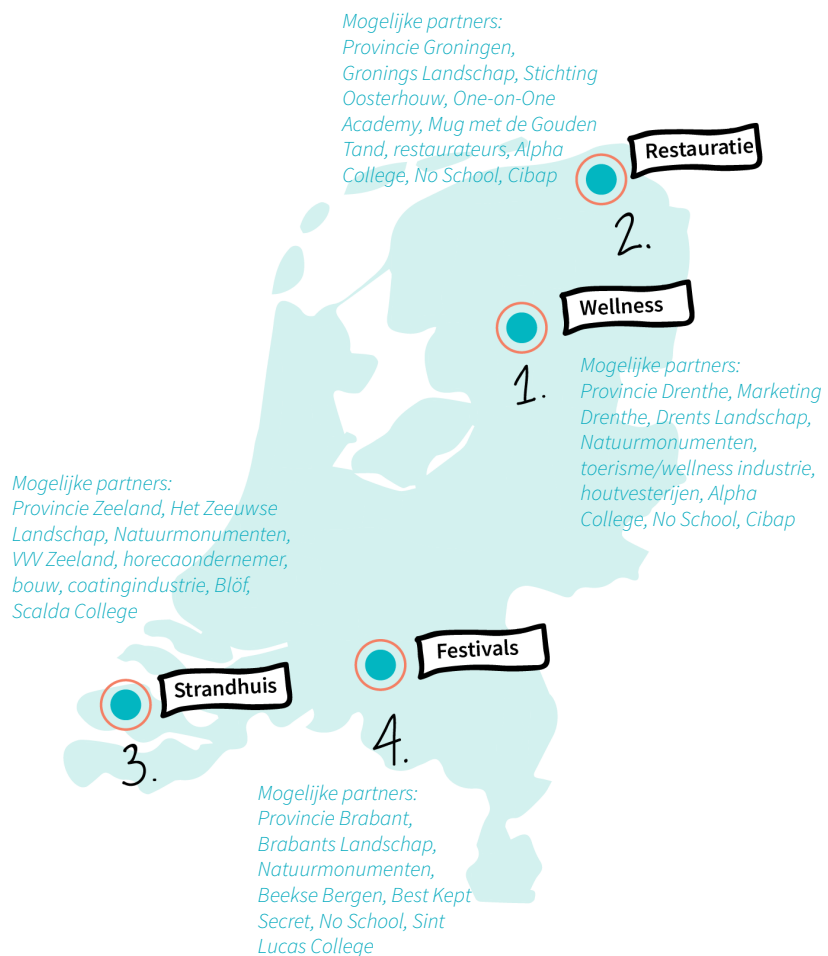
- Landkaart, vergrootglas en meetlint. Een werkboekje, waarin vragen en opdrachten staan. De observaties hieruit kunnen later worden verwerkt in de uitwerking en representatie van het project.
- Gereedschap (of representatie daarvan) van het bedrijf waar men mee gaat samenwerken. Waarschijnlijk wordt dit vervolgd door een rondleiding van een bedrijf of een bezoek van een ambachtsman.
- De Maakkaart – een website waar alle informatie wordt verzameld.

9.

MAAKKAART

De Maakkaart is een landkaart in een digitale omgeving waarop de projecten gedeeld en geborgd worden. Hier groeit het overzicht van de verschillende projecten en het werk van de leerlingen en daarmee het zicht op het landschap, de materiaal en het vakmanschap dat lokaal ontstaan is. De leerlingen zien dat hun werk onderdeel van een groter geheel is en ontstaat er een gemeenschapszin. Het uploaden gebeurt in een format, waarin filmpjes, foto's, tekeningen en tekst en ook koppeling aan sociale media (Instagram) belangrijke onderdelen zijn.





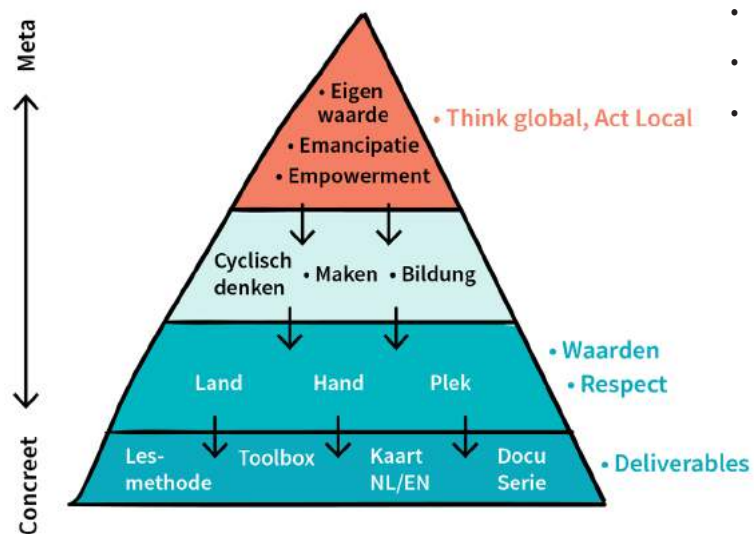
PROJECTVOORBEELDEN

In elke provincie ontwikkelen we een aan het landschap gekoppeld project dat na het programma met de leerlingen blijft bestaan waardoor het project “echt” wordt. Bij de ontwikkeling worden lokale organisaties en ondernemers betrokken alsook lokale tv zenders om het project te volgen en wedstrijdelementen in te bouwen. Voor het maken van beeld en geluid kunnen MBO leerlingen betrokken worden.

1. Drenthe, met het zachte veen, de harde keien, dichte bossen, uitgestrekte hei en de vennetjes, is een prachtplek voor een wellness project. Een Veen Spa in relatie tot de natuur of plug-in spa's die op bestaande wellness locaties worden geïntroduceerd.
2. In Groningen staat in Leens het historische Landhuis Oosterhouw, waar de schrijver/dichter Jellema met de landschapsarchitect Klaas Noordhuis het Groningse land en de cultuur ervaarbaar hebben gemaakt. Christiaan Klasema heeft de klassieke Groningse tuin en de prachtige bibliotheek verder ontwikkeld. De inspirerende plek biedt mogelijkheden om in te gaan op landschap, onderhoud, restauratietechnieken en hospitality.
3. In Zeeland, een landschap bepaald door water, zand, strand en toeristen zou het standhuis van Zoutelande te vinden moeten zijn, dat we allemaal kennen uit het nummer van Bløf. Alleen het bestaat (nog) niet. Voor Zeeland zou het strandhuis, de inrichting, het meubilair, de muziek, wat er gegeten en gedronken wordt kunnen worden ontwikkeld met materialen uit het landschap, om vervolgens door een horecaondernemer geëxploiteerd te worden.
4. Brabant, festivalland. Iedere zomer zijn er tientallen festivals in de natuur. Deze tijdelijke interactie van duizenden bezoekers in het landschap als aanleiding om met leerlingen mobiele festivalelementen te ontwikkelen die met aandacht voor de natuur aandacht vragen voor de natuur en het landschap.

11.

SAMENVATTING



GEÏNTERESSEERD?

- Plek of locatie
- Bedrijf of industrie met een relatie tot het landschap
- Actuele aanleidingen of vraagstukken binnen de provincie
- School of opleiding die mee zouden kunnen doen
- Met wie moeten wij hier verder over praten? Overige mogelijke partners

COLOFON

| | |
|------------------------------|--|
| Initiatief | KETTER&Co Irene Fortuyn Carine Middeldorp Jan Melis info@ketterenco.nl ketterenco.nl |
| Partners | Gieskes Strijbis Fonds |
| Aanleiding | Film van Marco Sweering 'Hands On, craft and serenity in design' https://vimeo.com/236543527 |
| Ontwerp Beeld Drukwerk | KETTER&Co © Yulia Kryazheva KETTER&Co |

Ketter & Co